

Obsah

Poděkování	13
Slovo úvodem	15
Předmluva – Začíná nová válka paradigmat?	17
Poznámka k pátému vydání	23
1 Základy metodologie vědy	25
1.1 Věda a výzkum	27
1.2 Vědecká teorie	29
1.3 Metodologie	33
1.4 Výzkumný proces	37
1.5 Souhrn	42
2 Kvantitativní, kvalitativní a smíšený výzkum	43
2.1 Kvantitativní výzkum	44
2.2 Kvalitativní výzkum	47
2.3 Vztah mezi kvalitativním a kvantitativním výzkumem	54
2.4 Smíšený výzkum	58
2.5 Souhrn	60
3 Vývoj kvalitativního výzkumu, školy a teorie	63
3.1 Stručná historie kvalitativního výzkumu	63
3.2 Kritika kvantitativního přístupu	67
3.3 Hermeneutika	70
3.4 Fenomenologie	75
3.5 Chicagská škola	77
3.5.1 Americký pragmatismus	79
3.5.2 Symbolický interakcionismus	84
3.5.3 Etnometodologie	88
3.6 Frankfurtská škola	90
3.7 Konstruktivismus	91
3.8 Subtilní realismus	97
3.9 Konstruktivistický realismus	100
3.10 Souhrn	101

4	Základní přístupy kvalitativního výzkumu	103
4.1	Případová studie	104
4.2	Etnografický výzkum	120
4.3	Zakotvená teorie	129
4.4	Fenomenologické zkoumání	132
4.5	Biografický výzkum	134
4.6	Zkoumání dokumentů	136
4.7	Historický výzkum	140
4.8	Akční výzkum	144
4.9	Kritický výzkum	145
4.10	Souhrn	148
5	Návrh plánu výzkumu	149
5.1	Zajištění kvality výzkumu	151
5.2	Triangulace	153
5.3	Způsoby výběru	154
5.3.1	Předem daná struktura výběru	155
5.3.2	Postupné určení výběrové struktury	155
5.3.3	Replikační mnohopřípadové studie	156
5.3.4	Doporučení pro volbu výběru	157
5.4	Etické otázky výzkumu	159
5.4.1	Soukromí	159
5.4.2	Informovaný souhlas	160
5.4.3	Emoční bezpečí	160
5.4.4	Zatajení cílů a okolností výzkumu	160
5.4.5	Reciprocita	160
5.5	Projekt kvalitativní studie	161
5.6	Souhrn	165
6	Metody získávání dat	167
6.1	Kvalitativní dotazování	170
6.1.1	Kvalitativní rozhovor – základní taktiky	172
6.1.2	Strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami	179
6.1.3	Rozhovor pomocí návodu	180
6.1.4	Neformální rozhovor	181
6.1.5	Narativní rozhovor	182
6.1.6	Fenomenologický rozhovor	186
6.1.7	Skupinová diskuse, skupinové interview a vyprávění	188
6.1.8	Další techniky dotazování	192
6.2	Pozorování	197
6.2.1	Zúčastněné pozorování	199

6.2.2	Nezúčastněné a strukturované pozorování	207
6.2.3	Video jako prostředek získání dat	210
6.3	Dokumenty a fyzická data	211
6.4	Souhrn	212
7	Příprava, kódování a zobrazování dat	215
7.1	Techniky transkripce	216
7.1.1	Doslovná transkripce	216
7.1.2	Komentovaná transkripce	216
7.1.3	Shrnující protokol	217
7.1.4	Selektivní protokol	218
7.2	Návrh kategoriálních systémů	219
7.3	Vytváření typologií, ideální typy	220
7.4	Zobrazovací prostředky	221
7.4.1	Tabulky	222
7.4.2	Grafy, mapy, vývojová schémata	224
7.5	Rámcová analýza	225
7.6	Souhrn	228
8	Metody vyhodnocování a interpretace	231
8.1	Analýza dat případové studie	233
8.1.1	Porovnání se zvolenou konfigurací hodnot	243
8.1.2	Vytvoření explanace	243
8.1.3	Analýza časové řady	244
8.1.4	Porovnávání případů	244
8.1.5	Analytická indukce	245
8.2	Analýza dat v etnografické studii	247
8.3	Zakotvená teorie – metoda analýzy	251
8.3.1	Tři druhy kódování	255
8.3.2	Poznámkování	263
8.3.3	Metodologické problémy při aplikaci	265
8.4	Tematická analýza	268
8.4.1	Vymezení dat	269
8.4.2	Co je tématem?	270
8.4.3	Deník reflexí	270
8.4.4	Kroky tematické analýzy	270
8.4.5	Shrnutí výhod a nevýhod metody tematické analýzy	279
8.5	Další přístupy k analýze dat	280
8.5.1	Objektivní hermeneutika	281
8.5.2	Hermeneutika autobiografického vyprávění	282
8.5.3	Analýza konverzace a analýza diskurzu	285

8.5.4	Fenomenologická interpretace	288
8.5.5	Analýza záznamu z videa	291
8.6	Souhrn	294
9	Smíšené strategie	297
9.1	Tradiční přístupy	299
9.2	Fázové modely (sekvenční a paralelní)	302
9.2.1	Simultánní kombinování	303
9.2.2	Sekvenční kombinování	303
9.3	Jednofázové plány smíšených modelů	307
9.4	Integrace smíšených modelů	309
9.5	Pragmatismus a smíšené strategie	312
9.6	Souhrn	314
10	Evaluační výzkum	315
10.1	Základní modely evaluačního výzkumu	319
10.2	Plánování evaluace	324
10.3	Smíšené modely evaluace	326
10.3.1	Evaluace zaměřená na uživatele podle Pattona	327
10.3.2	Realistická evaluace podle Pawsona a Tilleyho	328
10.3.3	Evaluační případová studie podle Yina	329
10.4	Typologie evaluací pomocí stromu evaluačních teorií	334
10.5	Souhrn	344
11	Výzkumná zpráva	347
11.1	Základní forma výzkumné zprávy	348
11.1.1	Úvod	349
11.1.2	Přehled dosavadních poznatků	349
11.1.3	Metody	350
11.1.4	Výsledky	351
11.1.5	Diskuse, shrnující závěry	352
11.2	Různé způsoby podání zprávy	353
11.2.1	Zpráva o případové studii	353
11.2.2	Zpráva o etnografickém výzkumu	355
11.2.3	Zpráva o výzkumu pomocí zakotvené teorie	357
11.2.4	Zpráva o smíšeném výzkumu	358
11.2.5	Zpráva o evaluačním výzkumu	358
11.3	Souhrn	364
12	Hodnocení kvality výzkumu	367
12.1	Kritéria validity podle Maxwella	368

12.2	Kritéria validity podle Lincolnové a Guby	370
12.2.1	Důvěryhodnost	371
12.2.2	Přenositelnost	371
12.2.3	Hodnověrnost	371
12.2.4	Potvrditelnost	372
12.3	Kritéria pro případové studie podle Yina	373
12.4	Realistický systém kritérií kvality	374
12.5	Souhrn	379
13	Systematický přehled, sekundární analýza a metaanalýza	381
13.1	Sekundární analýza	383
13.2	Využití kvalitativního výzkumu v metaanalýze	384
13.3	Systematické přehledy kvalitativního a smíšeného výzkumu	386
13.3.1	Kvantitativní obsahová analýza	391
13.3.2	Přehled případů	392
13.3.3	Rámcová analýza	392
13.3.4	Metastudie	393
13.3.5	Techniky Milese a Hubermana	394
13.3.6	Zakotvená teorie	394
13.3.7	Metaetnografie	395
13.3.8	Tematická syntéza	397
13.4	Realistická syntéza evaluace intervencí	400
13.5	Souhrn	404
14	Sledování procesu v případové studii	407
14.1	Upřesnění	408
14.2	Standardy dobrého PT	413
14.3	Kauzalita v případových studiích	416
14.4	Příčinné mechanismy	417
14.5	Tři typy použití PT metody	419
14.6	Evidence a testy	421
14.7	Postup podle Beache a Pedersena	430
14.8	Postup podle Rickse a Liu	432
14.9	Omezení metody	437
14.10	Souhrn	440
15	Interdisciplinární výzkum	441
15.1	Definice interdisciplinárního výzkumu	442
15.2	Proces interdisciplinárního výzkumu	445
15.3	Posouzení kvality interdisciplinárního výzkumu	449
15.4	Návrh interdisciplinárního výzkumu a jeho vyhodnocení	450

15.5	Souhrn	452
16	Informační technologie a informace v kvalitativním výzkumu	453
16.1	Vyhledávání informací o kvalitativním výzkumu	453
16.2	Organizace a analýza kvalitativních dat pomocí počítače	457
16.2.1	Programové systémy	457
16.2.2	Kritéria pro výběr programů	458
16.2.3	Čtyři způsoby zpracování kvalitativních dat	458
16.2.4	Analýza rozhovorů pomocí počítačového programu	463
16.3	Zdroje informací	465
16.3.1	Výběr z českých a slovenských knižních a časopiseckých titulů	465
16.3.2	Databáze kvalitativních výzkumů v České republice a na Slovensku	466
16.3.3	Zdroje na internetu	466
	Stručný výkladový slovník anglických odborných výrazů	469
	Příloha	477
	Literatura	478
	Rejstřík	491

Rejstřík

A

abdukce 35

analýza 34

- diskurzivní 52
- dokumentů 136
- konverzační 52
- obsahová 46
- protokolární 52
- rámcová 225, 392
- sekundární 381

antropologie sémantická 126

Aristoteles 27

artefakt 123

audit 372

axiologie 34

B

biografie 134

- epizodická 135
- komentovaná 135
- úplná 135

Blumer, H. 84

C

Cronbach, L. J. 17, 70

Č

Čapek, K. 79

černá skříňka 326, 417

D

data 210

dedukce 34

definice 31

- aristotelská 32
- konceptuální 31
- operacionalizovaná 32, 44

definiendum 31

definiens 31

Denzin, N. K. 84

Descartes, R. 81

Dewey, J. 79, 82

Dilthey, W. 64

disonance kognitivní 30

dokument 136

- primární 143
- sekundární 143

dotazování kvalitativní 170

Droysen, J. G. 142

E

empirismus

- naivní 32

enumerace 240

epistemologie 34

epoché 75

etnocentrismus 53, 121

etnografie 52

- interpretativní 126
- kritická 127

etnologie 63

etnometodologie 77, 88

evaluace

- formativní 319
- responzivní 322
- sumativní 319
- transakční 322

evidence negativní 29

expanze 299

experiment 44

explanace 38

explorace 37, 86

F

fáze „rozmazaných žánrů“ 65
 fenomenologie 52, 75
 Festinger, L. 30

G

Gadamer, H. G. 72
 Garfinkel, H. 88
 gatekeeper 156
 Geertz, C. 125
 grounded theory 129

H

hermeneutika 70
 – objektivní 281
 historie 143
 – orální 142
 holismus 121
 Hume, D. 97
 Husserl, E. 75
 hypotéza 40, 44

Ch

chování
 – lingvistické 208
 – mimolingvistické 208
 – neverbální 208
 – prostorové 208
 chronologie 244

I

indexikalita 89
 indikátor 219
 indukce 35
 – analytická 245
 iniciace 299
 inspekce 86
 instance 35
 instrumentalismus 79
 interakcionismus symbolický 52, 77, 84
 interpretace
 – dokumentární 89
 – fenomenologická 288
 interview 178

J

James, W. 79

K

kategorie 253
 kódování 234
 – axiální 255
 – otevřené 255
 – selektivní 258
 komplementarita 299
 koncept 31
 – rámeček 149
 – senzibilizující 110
 konstrukcionismus 94
 konstruktivismus 52, 91
 – radikální 93
 kontextualizace 143
 kruh hermeneutický 71
 Kuhn, T. S. 28
 kultura 121

M

makroetnografie 125
 Malinowski, B. 63
 mapa kognitivní 224
 Mead, G. H. 82, 84
 měření 44
 metaanalýza 381
 metaetnografie 395
 metafora 241, 249
 metodologie 33
 mikroetnografie 125
 Mill, J. S. 35
 miniatura 240
 model
 – CIPP 321
 – diskrepanční 321
 – fázový
 – paralelní 302
 – sekvenční 302
 – logický 325
 – responzivní 323
 – rozhodovací 321
 – sporu 321
 – znalecký 321

O

ontologie 34
 otázka
 – typy 174
 – výzkumná 40, 149

P

- paradigma 28
 - interpretativní 89
- Peirce, Ch. S. 35, 79
- perspektiva
 - emic 121, 256
 - etic 121
- Piaget, J. 92
- počítačové programy 457
- pojem vědecký 31
- popis 38
 - hustý 125
 - řídký 125
- Popper, K. R. 29
- Positivismusstreit 63
- poznámka
 - popisná 203
 - reflektující 203
 - terénní 203
- poznámkování 237
- pozorování 197
 - fokusované 201
 - popisné 201
 - selektivní 201
 - strukturované 208
- pragmatismus 79
- pravdivost teorie
 - koherenční 37
 - konsenzuální 37
 - korespondenční 37
 - pragmatická 37
- pravidlo korespondenční 30
- predikce 38
- probing 176
- proměnná
 - latentní 46
 - mediátorová 45
 - moderující 45
 - nezávislá 45
 - vmezeřená 45
 - závislá 45
- propozice 253
- předvýzkum 385
- přehled
 - integrativní 391
 - interpretativní 391
 - narativní 388

případ

- instrumentální 108

přístup

- „analytický“ 56
- bayesovský 386
- etnografický 103
- konstrukcionistický 94
- „systemický“ 56

psychologie ekologická 52

R

reaktivita 152

realismus

- kritický 97
- naivní 96
- subtilní (též kritický, vědecký, transcendentální) 97

redukce

- eidetická 76
- fenomenologická 75

reflexivita 151

reliabilita viz spolehlivost

replikace 156

rétorika 34

S

saturace teoretická 133, 155, 258

segmentace 236

sekvenčnost 299

shlukování 241

schéma

- logické 224
- organizační 224
- vývojové 224

Schleiermacher, F. D. E. 71

Schütz, A. 76

síť kauzální 224

sociografie 105

sondáž 175, 176

souhlas poučený (informovaný) 159

spolehlivost 371

strategie výzkumná

- kvalitativní 39
- kvantitativní 39
- smíšená 41

studie

- evaluační 110

KVALITATIVNÍ VÝZKUM

- explanatorní 110
- exploratorní 110
- případová 103, 104
- deskriptivní 110
- intrinsitní 107
- kolektivní 108
- syntéza 34
 - realistická 400
- systém kategoriální 219
- Š**
- škálování 223
- škola
 - frankfurtská 90
 - chicagská 77
- T**
- teorie 44
 - koherenční 37
 - konsenzuální 37
 - korespondence 37
 - kritická 52
 - pragmatická 37
 - s malým dosahem 30
 - středního dosahu 30
 - vědecká 29
 - „velká“ 30
 - zakotvení 52, 103, 129, 247, 394
- Tocqueville, A. de 99
- translace
 - reciproční 395
 - refutační 395
- triangulace 150, 153, 299
 - datová 153
 - explicitní 154
 - implicitní 154
 - metodologická 153
 - teoretická 154
 - výzkumníků 153
- typ
 - ideální 220
 - reálný 220
- V**
- validita 44
 - deskriptivní (popisná) 368
 - externí 373
 - hodnotová 370
 - interní 373
 - interpretativní 369
 - katalytická 146
 - konstruktová 373
 - kritická 370
 - teoretická 369
- věda 27
 - pozitivistická, kritika 67
- verifikace 44
- výběr
 - statistický 156
 - teoretický 156
- výzkum
 - akční 39, 144
 - aplikovaný 39
 - biografický 119, 134
 - etické aspekty 159
 - etnografický 120
 - evaluační 39, 315
 - fenomenologický 103, 133
 - historický 140
 - kritický 39, 145
 - kvalitativní 47
 - kvantitativní 45
 - narativní 103
 - naturalistický 86
 - neexperimentální 45
 - smíšený 58
 - základní 39
- vzorkování 154, 158
- W**
- Wundt, W. 64
- Z**
- zkreslení 152
- zkušenost
 - esence 289